

Nro. 50.

A' FELS. CSÁSZÁR, ÉS AP. KIRALY
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből Kedden December 21-dik napján 1812-dik
esztendőben.

Orosz Birodalom.

Az Orosz birodalomban ilyen *Bülletinek* hirdettek - ki a' Polotzknál Oktob 18-dikán történt verekedésekről, és a' későbbiekről is, a' mellyek Nov. 16-dikáig történtek: —,

„*Minsk*ből, a' Napnyúgoti ármáda' fő hadi szállásáról Nov. 19-dikén. Minekutánna Gen. Gróf *Witgenstein* magát a' Gróf *Steinhell* (és így nem *Stengel*, mint a' Bavarus és Frantzia tudósításokban olvastuk) seregével össze tsatolta volna, a' *St-Cyr* vezérlése alatt lévő ármádát Oktober 18-dikán megtámadta, annak *Jurawittsi* nevű falú mellett lévő tanyáját elfoglalta, 's magát az ellenséges sereget *Polotzk* felé vissza menni kényszerítette. Oktob. 20-dikán az ellenségnek leg vakmerőbb ellentállása

mellett is elfoglalta Polotzk városát. Eza két napi szerentséllenség feles kárt okozott az ellenségnek. Elfogattattak egy ágyúja, 45 tisztjei és 2000 emberei; maga Marschal *St-Cyr* is megsebesedett. A' mi vesztésünk sajnós. Gen. Major *Balk* megsebesedett; Hertzeg *Sibirs-ki* és Gen. Major *Hamen* contusiót kaptak. *Mordvinooff* Camarás Úr, a' Pétersburgi militia válogatott Batalionjának Komendánsa az egyik lábát elvesztette. —

„Generális *Steinhell*, a' ki azon iparkodott, hogy az ellenséget úzóbe vehesse, végezetre; annak az elhaladhatáson való minden iparkodása mellett is, béerte azt *Klubitschi* nevű falú mellett, elfogta 70 tisztjeit, 100 közembereit, 40 bagáziás szekereit, és 22 zászlóit. —

„Oktober 26-dikán ismét megtámadta a' *Steinhell* előjáró tsapatja az ellenséget, és elvette 8 ágyúit. A' Gróf *Wittgenstein* előjáró tsapatja égettetvén az ellenségnek keregtésében álló buzgóságnak tüzetől, s annak özszevarodását tökéletessé akarván tenni, elfogott 800 embert és 70 munitziós szekeret sok ágyú tajgákkal egyetemben, mellyekről az ágyukat, kétségkívül azért, hogy el ne vehessük, beszélve elhányta és elsüllyesztette az ellenség. —

„A' Hertzeg *Kutusow* vezérlése alatt lévő nagy ármáda nyomban követi az ellenséget, szünet nélkül nyomván és tsipkedvén azt; ezen ármádánk Oktober végén a' *Smolenski* vidéken állott. —

„A' *Napnyúgoti ármáda* (a' *Tschischagoff* ármádája) melly a' ő maga éppen olyan sebes mint ditsősséges és az minden napi szeren-

tséje által megkülönböztetett útazását folytatja *Minsk* felé. Ennek előljáró tsapatja a' Gen. Major *Lambert* vezérlése alatt Nov. 12-dikén *Nieswiczen* sellyül északra egy stáziónyira *Novosmerschujá* nevű kis városhoz közelítvén, az ellenségre, melly ezen várost oltalmazta két Regimentekkel bajonéttal ré ütött. Az ellenség 500 holtakat a' tsatázó mezőn hátra hagyván hátat adott; egy Oberstere, 12 tisztjei, és 760 közemberei fogságra estek. Ez a' szerentse okozta, hogy a' *Niemen* vizén való általjárót elfoglalhattuk; sebes előnyomulásunk nem engedte, hogy az azon lévő hidat az ellenség elronthassa. —

„Nov. 15-dikén *Kaidanovó* hoz közelített Gen. *Lambert* a' vezérlése alatt lévő lovassággal, de a' hol nem állott-meg előtte Lengyel Generális *Kosinski*, hanem hátra vontá magát a' *Minski* nagy úton, a' hol megállapodván, 's a' hol ötét Gen. *Lambert* megtámadván, úgy vissza nyomta, hogy Gen. *Kosinski* tsak kevesed magával és nagy bajjal menekedhetett-meg. Két ágyút, 2 zászlót, 80 tisztet, és 2000 közembert fogtunk-el, a' kik között 2 Frantzia Batalionok találtattak. —

„Ezen ármádánknak előljáró tsapatja *Minsk* városát Nov. 16-dikán elfoglalta, a' hol nagy élés és munitziós magazinumokat találtunk. Egy Osztályunk a' *Wilna* felé menő úton az ellenségnek 1000 embereit és feles bagázsiját fogta-el. —

„Éppen most esik értésünkre, hogy Oberster *Czernitscheff*, a' ki ezen ármádától egy könnyű tsapattal kiküldetett vala, *Winzingerode*, *Svetshin*, és *Nariskin Leon*

nevű Generálissainkat, kik jó őrizet alatt Német ország felé vitettettek, és a' kik között az első minden nemzeti törvényekkel ellenkezőleg fogatattott vala el, megszabadítottak.“

Rendkívül való tudósítások a' H. *Kutusow* vezérlése alatt lévő nagy armádától: —,

„Nov. 7-dikén a' Frantzia armádának egy szakaszsa *Dorogobuz* mellett megtámadta; sok emberek megöltettek; 600 embert és 6 ágyút elfogtunk. Generális *Platow* Nov. 8-dikén megtámadta a' 4-dik (a' Vice Király vezérlése alatt lévő) armádát, a' melly *Dorogobuzból* (a' *Witepsk* felé menő úton) *Duchowczina* felé kezdette volt útját folytatni, és azt egészen semmivé tette; telyes zűrzavar uralkodott az ellenséges seregben; 62 ágyú, sok puskaporos szekerek, a' sereg' bagázsiaja, a' tábori archivum' tartalékja, Generális *Soisson*, 100 tiszt, és 3500 közemberek estek fogságra; ezek voltak ezen győzelem' gyümöltsei. —

Ugyantsak a' H. *Kutusow* armádájának Napló vagy Naptartó (Zsurnalista) Generálissa *Karanitschin* e'képpen írt Nov. 12-dikén a' fő vezérhez: —,

„Nagy örömmel küldöm Exc.ádhoz ezen levelet, mellyekből fegyvereinknek újabb szerentséjket szemlélheti Exc.ád. Gen. *Milloradovitsch* a' Nov. 9-dikén *Solvjew* mellett történt verekedésben 21 ágyút elvett az ellenségtől, midőn éppen akkor Gen. *Adjutáns Gróf Orlow-Denisow* is *Lachon* nevű falunál a' *Smolensk* felé menő úton 1000 embert ejtett fogságra. Ugyan ő általa Fr. Generális *Augereau* is (e' nem a' *Marsehall*), minekutána több mint 2000 embe-

rei a' tsatázó mezőn elestek volna, 65 Stabalis 's egyéb tisztekkel és 2000 közemberekkel egyetemben, magát fogságra adni kényszerítettett. Ugyan ezen napon a' nevezett Oberster néhány ellenséges Regementeket elszélesztvén, elestek közöttük 1500 fogságra estek 1300 emberek, 400, szekerekkel, mellyek eleséggel voltak rakva, sok vágó marhával, és 1000 lovakkal egyetemben.“

Frantzia Birodalom.

A' Párisi Monitör egy levelet adott-ki *Lorientből*, mellynek ennyi a' summája: — „Tudtára esvén a' Lorienti Politziai Biztosnak, hogy *Houat* szigetre három Anglus Agensek kiszállván, onnét magokat *Morbihanba* által lopni iparkodnak, azonnal tudósította az ott lévő Frantzia hajós Kapitánt *Molinit*, a' ki egy hajóval azonnal elküldötte *Allanioux* nevű zászló-tartót a' nevezett Agenseknek meglepésire. *Allanioux* Nov. 22-dikén éjjel kiszállott a' szigetre, és a' házra, mellyben az Agensek tartózkodtak, egy fegyveres csoportal véletlenül rá ütött, s ott mind a' hármat meglepte, a' kik ugyan eleinten pisztolyaik és bajonétjaik által útát tsinálni iparkodtak magoknak a' katonák közt: de nem soká, mint kétségbe esett és magokat meg nem adó emberek, a' kiket elfogni nem lehet, mind a' hárman megölettetek. Pisztolynál, bajonétnál, és törnél (döfő késnél) egyebet nem találtak náluk; tsak a' vezérjeknél találtak egy tsomó méreg. A' neveik *Depiege*, *Deguern*, és *Droz*. Az első Generálisnak, a' két utolsók Oberstereknek nevezték magokat. A' *Vendei* időben *Chonánsok* voltak.

Nagy Britannia.

Végezte a' Régens Princz békösöntő

beszédének: —

„*Lordjaim és Urak!* A' Napkeleti Kompania privilégiumának nem soká lejmedő eltelése nékem szorgatva parantsolja, hogy tegyelek figyelmetessé benneteket az eránt, hogy kívánásra méltó dolog legyen a' mi napkeleti Indiai birtokainknak jövődöbéli adminisráltatása felöl hathatósabban gondoskodunk. Böltességetekbe helyeztetem bizodalmamat az eránt, hogy ezen tárgyal függésben lévő fontos hasznokat tekintvén, úgy teszitek rendeléseiteket, hogy ezen vidékeknek bátorsága boldogságba helyeztetődjön, 's egvszersmínd a' kereskedésre és a' Status' jövedelmeire nézve is azokból lehető leg nagyobb hasznot vehessünk. —

„*Leg nagyobb örömmel és megnyugtatódással szemléltém azoknak ez eszközöknek szerentsés foganatjokat, mellyeket a' Parlamentom az Ország' néhány részeiben előfordúlt lármákra és excessusokra nézva elővett. Reménlem, hogy az e'féle otsmányságok, mellyek az igazi Anglus ember' characterével ennyire ellenkeznek, többé nem fordulnak elé, és hogy ő Felségének minden alattvalói meggyőzöttetnek a' felöl, hogy egyen egyen vétetre mindeneknek boldogsága 's a' Statusnak java, a' törvényeknek szoros követésétől 's a' mi felséges constitutzióinkhoz való hathatós ragaszkodástól van felfüggesztetve. Leg nagyobb bizodalmamat helyeztetém a' nép' becsületes voltába 's a' Parlamentum' böltességébe. Meggyőződött vagyok a' felöl, hogy ugyan az az erős állandóság, a' melly már olly sok*

nehéz környülállások között megbizonyított, meg fog azon szempillantásban is bizonyíttatni, midőn egész Európa, midőn az egész világ réánk függesztette szemeit. Bizonyossá tehetlek benneteket a' felől, hogy a' rajtam fekvő nagy kötelességnek bétöltésében semmi érzékenység nem érdekli szívemet közelébről, mint ez a' kívánság, hogy az ő Felsége alattvalóinak boldogságokra, szabadságokra, és szerentsésíttetésekre mindent megtehessek, a' mit a' hatalmamban lévő eszközök megengednek.“

Warschauer Hertzség.

A' Warschauer Ministeriális Tanács környülállásos előadást terjesztett Nov. 17-dikén a' Szakszoniai Király, mint Warschauer Nagy Hertzeg' eleibe, mellyben azokat a' nagy áldozatokat hordja elő, mellyeket a' haza már tsak eddig is tett a' köz ügynek előmozdítatása végett, olyan nyilatkoztatással, hogy még többeknek is tételére, sőt minden lehetségesekre kész leszen ezután is, tsak hogy végezetre Lengyel Ország a' maga függetlenségét a' legnagyobb Monárchának kezéből elvehesse. Fontosabb tikkelyei ezen előadásnak, lehető megrövidítéssel így következnek: —,

„Az ármáda új tartalék Kompániákkal, új ágyúzó Kompániákkal, egy ártillerista, egy kápás, és egy szekeres Batalionnal szaporíttatott; a' lovas ágyúzók és táborig mesteremberek (kovátsok 's egyebek) is szaporíttattak. Ez a' szaporodás 4623 emberekre és 4530 lovakra telt, Az ármáda' külömbkülömb Regimentjeiuek telyes számra való pótoltatásokra 33.784 conscriptusok hívattattak össze. A' hadakozás' kezdetében

74,722 emberekből és 22,852 lovakból állott a' hadi erőnk, a' melly utolsók között 10,876 darabot adófizetés helyett állított - ki a' Nagy Hertzegség. Ezek közzé még nintsenek számláltatva azok az emberek, mellyeket a' tartomány az úgy nevezett *Wistulai* Legióknak kipótoltatásokra, sem pedig azok, kiket a' Frantzia adminisztrciónak költségéa Warschauban és Dantzkában felállított szekeres Batalionokhoz adott. Nem régiben ismét 33 munitziós szekerek, 12 tábori kovátsműhelyt hordozó szekerek, 33 kenyeres szekerek, 12 tábori ispotály hordozó szekerek, és 12 Stabalis Cancellariai szekerek készítették. Ide járúlnak még 75 sütőkementzehordó nehéz 's egyéb kölömbkülömbféle, mind együtt 345 szekerek, az azokhoz kívántató lovakkal egyetemben. —

„Ezeknekfelette állított a' Nagy Hertzegség a' Frantzia Adminisztrciónak számára, egyezés szerént való áron 490 két és négy lovas szekeret, és 1200 hasonlóképpen két lovas béres szekeret. Modlin, Thor, Zamosc, és Prága új sánctzok által megerősítettek, munitzióval és eleséggel megrakattattak. A' nemzeti ármáda, az alatt, míg a' Wistula mellett és Warschau körül feküdt, eleséggel tartatott, 's midőn előre nyomúlt, 20 napra kívántató kétszersüttet, lisztet, marhaeledelt, pálinkát és vágó marhát vitt magával. Mindazóknak a' szövetséges seregeknek, a' mellyek a' Nagy Hertzegségen által útaztak, eleség adattatott; a' nagy ármádia' 7-dik és 8-dik szakasz ármádáinak, mellyek két hónapokig a' tartományokban maradtak, 30 napra kívántató eleséget szolgáltatunk. Azok az eleség-

béli tárgyak, mellyeket a' keresztül menő szövetséges seregek minden kötelező írásnak adása nélkül kaptak, valamint szintén az elvétetett és elrontatott szekerek, véghetetlen sokaságúak, 's ezeket lehetetlen szoros számba venni. Az, a' mi rendesen és meghatározott rendtartások szerint adatott ezen szövetséges seregeknek, a' rendkívül való summákon és eleségszolgáltatásokon kívül, réá megy 40 millió (Lengyel) forint-ra. —

„A' Frantzia Administratziónak kívánságára, későbbi megfizetésnek ígérete mellett, adott Pruszia helyett a' Nagy Hertzegség 45,000 mázsa húst, elevenen. A' Poseni, Brombergi, Warschaui, Plocki, Lomzai, 's egyéb ispotályok' számára, a' drága eleség és orvosság mellettadtunk minden készületeket 's egyéb megkívántató dolgokat, mellyeket Napoleon Császár a' maga kintstárjának költségére parantsolt adattatni. Kintses házunk nem vala elégséges minden költségeinknek tételére, mellyek többire mind újak voltak, és kintstárunk' jövedelmeit háromszorta fellyúl haladták. —

„Rendkívül való fundusokra vala szükségünk. Azon summák, mellyeket Párisba költsönvettünk, várainknak erősítettésekben meglehetősszegedelmünkre valának; a' Dresdai alkú, a' melly 1812-ben Februáriusban kötötett, könnyebbé tette új seregeinknek kiállítatásokat: hanem a' seregek' tartására kívántató véghetetlen eleségnek megszerezhetésire, tsak az az erőszakos és veszedelmes eszköz, a' requisitzió vala hátra, a' melly teréhnek elhordozására ugyan a' mi hazafi társainknak patriotismussok elégséges vala, és

a' mi hadi szükségünk kiállítottak: hanem sok lakosainknak elszegényülése elrontotta és sok időre kiterjesztette kints tárunknak jövődébéli szomorú állapotját, 's a' t. —

„Engedje - meg Felséged (így végzi szavait a' Ministeriális Tanáts) hogy a' mit itt hosszabban előadánk, röviden még egyszer előhordhassuk, tudni illik — „

„A' hadakozás' kiütése előtt adott a' Warschaueri Nagy Hertzegség 33.784 conscriptusokat, most még ad 25 ezeret, mind özsze két esztendőnél kevesebb idő alatt 58.784 embert. —

„A' maga ármádája' számára állított a' hadakozás előtt 10,876 lovat; a' Frantzia Administratio' számára eladott vagy hitelezett 3847-tet: most kell még állítani 8810-zet — mind özsze tehát 23.542 lovat. —

„Az ármáda kipótólása és szaporítása okoz a' kintstárnak a' maga régi költségén fellyül 3,301,005 forintot (Itt mindenütt Lengyel forintot kell érteni). —

„A' szekereknek, igavonó marháknak, és fegyvernek vásárlása egyéb ide tartozó költségekkel egyetemben 1,029,398 f.tot. —

„A' várak körül való munka került már 9,513,261 forintban. —

„Az ármáda szükségére adott productumok tettek, a' hadakozás előtt 40,000,000, az ugyan e' végre most kirendeltettek 30,000,000, mind együtt 70 millió forintokra. —

„A' költségozás 's a' rendkívül való rekrutai adó, 's egyéb e' féle telt 10,007,146 forintra. —

„Az adóban elvett lovahért elvonatík a' jövődébéli adófizetésből 4,444,776 forint. —

„Az önként ajándékozott tzipők és ingek érnek 600,000 forintot. —

„Vannak még olyan költségek hátra, melyek nehezen vagy éppen nem vétethetnek - fel, a' hova tartoznak: a' nemzeti testőrök' feiké-szítettése és tartatása, a' seregek' útazása által okoztató inségek, azon tartományokban szenvedett kárvalások, a' hol tsatázások voltak. A' mi kincstárunknak és tartományunknak a' jelen-való hadakozás által okoztatott rendkívül való terhei a' Conscriptusokon és lovakon, 's a' mi esztendőnként való, 68,259,952 forintokból álló közönséges költségünkön kívül, a' mik felszám-lálhatók voltak, már réá mentek 99,793,586 fo-rintokra. —

„Ezek, Király! ezek azok a' főbb iparko-dások és áldozatok, melyekkel a' Felsőgöd' Leu-gyel alattvalói már eddig dicsakedhetnek, vagy pedig a' mellyeket ezektől a' Ministeriális Ta-nárs még ennekutánna kíván a' haza nevében, 's a' magok javokat esmérő szíjektől kétségkívül meg is fog nyerni. A' Tanács előtt tudva van az, hogy még ezek az iparkodások sem olyan nagyok, mint a' milyen fontos az az állapot, a' melybe mi helyheztetve vagyunk: ha eddig való iparkodásaink elegendők jelenvaló szüksé-geinknek kielégítésére: igen hihető dolog, hogy a' közelébbi idő új szükségeket, új iparkodaso-kat, új áldozatokat fog kívánni. De akármil-lyenek légyenek is ezek az áldozatok, nem lesz-nek ezek, Király, soha olyanok, hogy a' mi buzgóságunkat meghúthessék, állandóságunkat meg gyengíthessék, 's álhatatosságunkat megla-nkaszszák. Minden iparkodások, minden szükség szenvedések, minden áldozattételek könnyűek azoknak, a' kik tsak a' hazát és betsületet hor-dozván szemek előtt, nyilvánvalóképpen eltö-kéltették magokban, hogy semmit ne kíméljenek,

tsakhogy magokat a' leg hatalmasabb Monarchának védelmezésére és tiszteletére méltóknak lenni megbizonyíthassák, 's annak kezeiből minden szenvedésseiknek jutalmát, *Lengyel Országot*, elvehessék. Költ Warschauban, 1812-ben, a' 17 dik Novemberi ülésben. —,

„*Potocki Stanislaus*, Előülölő.

„*Grabowski Stanislaus*, Titoknok.

Leg újabb újságok.

A' Napoleon Császár útjáról a' már tudva lévőkön kívül ezeket írják *Warschauból* Decz. 14-dikén: — „Ő F. ge 10 dikben délután érkezett ide; az ármádát Borisow és Wilna között hagyta el. Ő Felsége az alatt, midőn a' téli idő mind két rész' ármádáinak hadi munkái eleibe elháríthatatlan akadályokat teszen, Párisba utazik, hogy az ármáda' szükségeinek kipótoltatását és a' seregeknek a' nagy ármádához való utazásokat, siettesse.“

A' Frantzia nagy ármáda' történetei Oktober 19-dikétől fogva, midőn Moskaut oda hagyta, egész Decz. 3-dikáig, egymásból folyólag leírva, kijövének ma: de a' mellyből már ma szórólszóra, tsak az ármáda' mostani megállapodásának helyét illető leg utolsó periodust tehetjük ide, a' melly ez: —,

„Az ármáda ehézképpest, az új hadi históriában példa nélkül való és olyan utazás után, mellyben néki az északi égnék minden kedvetlenségével, a' leg szükségesebb dolgokban való telyes fogyatkozás mellett, kellett küszködni, 's tsaknem minden lovainak elvesztése után, minden lovasság, 's majd minden artilleria nélkül, rendes tsatákat kellett kiállani: a' *Balticum* tenger' partjától fogva a' *Minski* útig nyúló lineában állapodott-meg.“

Minthogy most minden nap' nevezetes újságokat várhatunk, erre nézve azon leszünk, hogy ha lehet, a' jövő pénteken is újságot küldhesünk.